

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

Algemene Rekenkamer
T.a.v. de president
drs. P.J. Duisenberg
Postbus 20015
2500 EA Den Haag

Ministerie van Defensie

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Onze referentie

MINDEF20250002476

Bij beantwoording datum,
onze referentie en betreft
vermelden.

Datum 31 januari 2025
Betreft Bestuurlijke reactie op conceptrapport 'De derde hoofdtaak van de krijgsmacht'

Geachte heer Duisenberg,

Hartelijk dank voor uw conceptrapport over het onderzoek naar de derde hoofdtaak van de krijgsmacht. Defensie beschermt wat ons dierbaar is op basis van drie hoofdtaken. Het Rekenkamer rapport verschijnt in een periode waarin vanwege een verslechterde internationale veiligheidssituatie investeringen in de krijgsmacht noodzakelijk zijn zodat Nederland weerbaar wordt en actief bijdraagt aan het afschrikken van tegenstanders om een gewapend conflict te voorkomen. Bij een dergelijke dreiging of conflict kan de invulling van de derde hoofdtaak niet langer los worden gezien van de invulling van de eerste hoofdtaak. Uw onderzoek onderschrijft het (ver)grote belang van de derde hoofdtaak en ik vind het daarom waardevol.

De drie door de Rekenkamer gedane aanbevelingen neem ik over. De Rekenkamer trekt in haar rapport vier conclusies. Hieronder ga ik nader op die conclusies in en licht ik de door Defensie genomen maatregelen toe. Waar u stelt dat het onzeker is of ik de derde hoofdtaak kan en wil blijven uitvoeren in de toekomst hecht ik er aan te bevestigen dat ik het bijstaan en ondersteunen van civiele autoriteiten door Defensie van groot belang vind in het kader van het waarborgen van de nationale veiligheid. Deze belangrijke verantwoordelijkheid staat geenszins ter discussie. Tegelijk kan het zo zijn dat er een sterker beroep wordt gedaan op de bredere samenleving om Defensie te ondersteunen. Zoals beschreven in de Kamerbrief weerbaarheid tegen hybride en militaire dreigingen wordt daarom gewerkt aan het versterken van de weerbaarheid in Nederland.

In uw rapport concludeert u dat Defensie tekort schiet in de voorbereiding en evaluatie van beleid voor de derde hoofdtaak. De derde hoofdtaak kenmerkt zich grotendeels door onvoorspelbaarheid. Met genoegen constateer ik dat ook de Rekenkamer vaststelt dat Defensie aan alle verzoeken tegemoet heeft kunnen komen. Dat zie ik ook als een belangrijke verantwoordelijkheid van Defensie. Tegelijkertijd merk ik op dat, vanwege de voorbereiding op de eerste hoofdtaak, de ruimte voor andere taken onder druk kan komen te staan. Dat vergt, zoals u concludeert, verdere voorbereiding en evaluatie van beleid. Daarin staat Defensie niet stil. Ik noem de oprichting rond 2022 binnen het DG-Beleid van een nieuwe beleidsafdeling Nationale Veiligheid en het ontwikkelen van een Landelijk Crisisplan Militaire Dreigingen. Een andere belangrijke notie die ik wil meegeven

is dat met betrekking tot de derde hoofdtaak ook bij het ministerie van Justitie en Veiligheid politiek-bestuurlijke en beleidsmatige verantwoordelijkheden zijn belegd. De derde hoofdtaak wordt door Defensie vooral uitgevoerd onder gezag en aansturing van civiele autoriteiten. Beleidsvorming bij Defensie rondom de derde hoofdtaak doen we samen met het civiele gezag. Door de dagelijkse goede contacten die Defensie met J&V heeft wordt het beleid hierover nauwgezet gecoördineerd (een voorbeeld is de eerder genoemde Kamerbrief weerbaarheid).

Uw tweede conclusie luidt dat Defensie onvoldoende inzicht heeft in de uitgaven met betrekking tot de derde hoofdtaak. U beschrijft dat de begroting en financiële administratie niet ingericht is op de drie hoofdtaken. De reden hiervoor is dat de begroting van Defensie niet specifiek geënt is op één van de drie hoofdtaken, maar met een single set of forces op het kunnen uitvoeren van alle drie de hoofdtaken. Uitgaven kunnen daarmee niet herleid worden tot één van de drie hoofdtaken.

Uw derde conclusie luidt dat Defensie doeltreffend was bij de ondersteuning van civiele autoriteiten. U stelt vast dat ik aan alle 447 incidentele bijstands- en steunverleningsverzoeken van civiele autoriteiten heeft voldaan. Ik onderschrijf deze conclusie.

Tenslotte concludeert u dat Defensie keuzes moet maken voor civiel-militaire samenwerking. In het algemeen merk ik op dat in het kader van bestuurlijke afspraken omtrent civiel-militaire samenwerking altijd wordt teruggevallen op een belangenafweging en de verdeling van beschikbare capaciteit in samenspraak met de betrokken departementen zoals BZK en JenV. In het kader van de verdere versterking van de civiel-militaire samenwerking met Justitie en Veiligheid wordt er samengewerkt op basis van de Landelijke Agenda Crisisbeheersing. Daarnaast wordt er gewerkt aan een geactualiseerd overzicht (catalogus Nationale Operaties) met betrekking tot beschikbare en benodigde capaciteiten.

De verslechterde internationale veiligheidssituatie noopt ons verder tot het nog scherper dan voorheen vaststellen wat vanuit de samenleving zelf kan en moet worden gedaan, waar Defensie een taak heeft te vervullen, en waar de synergie tussen beide ligt. Daarbij kan de invulling van de derde hoofdtaak niet langer los worden gezien van de invulling van de eerste hoofdtaak. Immers, in het geval van een conflict is voor bepaalde taken van de krijgsmacht zoals Host Nation Support geen duidelijk onderscheid te maken tussen hoofdtaken.

DE MINISTER VAN DEFENSIE,

R. Brekelmans